

OIKAISUVAATIMUS

Asia

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisan sosiaalisen luototuksen järjestelmän hankintaa koskeva pientapahankintapäätös § 52/2023, dnro 6739/02.08.00.00/2023

Oikaisuvaatimuksen tekijä ja yhteystiedot

Pandia Oy
Y-tunnus 3125395-9
Ilmalantori 1, 00240 Helsinki
Pekka Paaskunta, toimitusjohtaja
040 728 2282
pekka.paaskunta@pandia.fi

Hankintayksikkö ja oikaisuvaatimusta käsittelevä tah

Jukka Mielonen
Digijohtaja
Etelä-Savon hyvinvointialue
kirjaamo@etelasavonha.fi

VAATIMUKSET

Pandia Oy pyytää kunnioittaen, että hankintayksikkö korjaa virheellisen hankintamenettelynsä, oikaisee vaatimuksen kohteena olevan päätöksen ja toteuttaa hankinnan alkuperäisen hankintapäätöksen mukaisesti.

1 PERUSTEET

1.1 Perusteet lyhyesti

Etelä-Savon hyvinvointialue (**Eloisa**) on tehnyt pienhankintaa koskevan hankintapäätöksen § 27/2023 (**Alkuperäinen Hankintapäätös**), jolla se on valinnut sosiaalisen luototuksen järjestelmän tarjoajaksi Pandia Oy:n (**Pandia**).

Eloisa on sittemmin tehnyt CGI Suomi Oy:n (**CGI**) esittämän oikaisuvaatimuksen johdosta hankintaoikaisua koskevan päätöksen § 52/2023 (**Hankintaoikaisu**), jolla se on poistanut Alkuperäisen Hankintapäätöksen, ja jolla se on valinnut tarjoajaksi CGI:n.

Alkuperäisessä Hankintapäätöksessä on kyse pienhankinnasta. Eloisa ei ole esittänyt asiassa tarjouspyyntöä eikä muutoin ilmoittanut Pandialle hankinnan perusteita ennen Alkuperäistä Hankintapäätöstä. Eloisa ei myöskään ole ilmoittanut Pandialle tarjousta pyytäessään, että kyseessä oleva hankinta toteutettaisiin tarjouskilpailuna.

Eloisa ei siten ole antanut Pandialle riittäviä tietoja hankintamenettelyn toteutustavasta ja perusteista siten, että Pandia olisi voinut riittävästi arvioida, millainen tarjous sen tulisi asiassa jättää.

1.2 Asian taustatiedot

Pandia ja Eloisa ovat keväällä 2023 selvittäneet mahdollisuutta ja tarvetta hankkia sosiaalisen luototuksen järjestelmä Pandialta. Pandia on esittely ratkaisua Eloisalle 13.6.2023, minkä seurauksena Eloisa on pyysi Pandiaa esittämään Eloisalle tarjouksen.

Ratkaisun esittelyn jälkeen ja Eloisan pyynnön mukaisesti, Pandia lähetti tarjouksensa Eloisalle. Eloisa hyväksyi tarjouksen sähköpostitse 18.7.2023.

Järjestelmän käyttöönottoprojektiin liittyvät valmistelut aloitettiin välittömästi Eloisan ilmoittaman tarjouksen hyväksymisen jälkeen. Projekti käynnistettiin täysimittaisesti elokuun 2023 alussa.

Alkuperäinen Hankintapäätös tehtiin 27.7.2023. Päätöksen perusteluissa todettiin, että päätöksen perusteena käytettiin halvinta hintaa. Sanotusta perusteesta ei tiedotettu Pandialle ennen Alkuperäistä Hankintapäätöstä tai tarjouksen pyytämistä Pandialta.

CGI teki Alkuperäiseen Hankintapäätökseen kohdistuvan oikaisuvaatimuksen, vedoten hankintapäätöksessä lausuttuun, jonka mukaan hankinnan perusteena olisi ollut halvin hinta. Eloisa oikaisi Alkuperäisen Hankintapäätöksen, poisti sen, ja valitsi CGI:n uudeksi tarjoajaksi.

Eloisa ei missään vaiheessa hankintamenettelyä kertonut Pandialle, että hankinnan perusteena käytettäisiin halvinta hintaa, eikä myöskään ilmoittanut, että hankinta toteutetaan kilpailutuksena. Hankintamenettely on perustunut kokonaisuudessaan Pandian ja Eloisan välisiin keskusteluihin, Pandian ratkaisun esittelyyn sekä tässä yhteydessä pyydettyyn tarjoukseen, jonka Pandia on sittemmin Eloisalle lähettänyt.

1.3 Asian oikeudellinen arviointi

Asiassa on kyse pienhankintapäätöksestä sekä siihen liittyvässä hankintamenettelyssä noudatettavien avoimuuden ja tasapuolisen kohtelun periaatteiden noudattamisesta. Pandia katsoo, ettei näitä periaatteita ole noudatettu asianmukaisesti alla tarkemmin selostetun tavoin.

Lisäksi Pandia katsoo, ettei Hankintaoikaisun tekemiselle ole julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (**Hankintalaki**) 132 §:ssä tarkoitettuja perusteita. Hankintapäätös ei perustu virheelliseen lainsoveltamiseen eikä asiassa ole hankintapäätöksen jälkeen tullut ilmi uutta tietoa.

1.3.1 Hankinnan vertailuperuste ja menettelyn avoimuus

Hankintalain 3 §:n mukaan hankintayksikön on kohdeltava hankintamenettelyn osallistujia ja muita toimittajia tasapuolisesti ja syrjimättömästi sekä toimittava avoimesti ja suhteellisuuden vaatimukset huomioon ottaen.

Vaikka pienhankintaa ei suoraan säännellä Hankintalaissa, on Hankintalain periaatteet siitä huolimatta huomioitava myös pienhankintoja toteutettaessa. Sanottu ilmenee sekä suomalaisessa että Euroopan unionin oikeuskäytännössä, joiden mukaan Hankintalain soveltamisalaan sinänsä kuulumattomissa hankintamenettelyissä on huomioitava myös Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen perustavanlaatuiset säännöt ja yleiset periaatteet, kuten yhdenvertaista kohtelua ja kansalaisuuteen perustuvaa syrjinnän kieltoa koskevat periaatteet sekä niistä seuraava avoimuusvelvollisuus.¹ Niin ikään myös hallintolain 6 §:ssa lausutut hallinnon oikeusperiaatteet ilmentävät samoja vaatimuksia.

Avoimuuden, tasapuolisuuden ja syrjimättömyyden periaatteet tarkoittavat muun ohella, että hankintapäätöksen on perustuttava ennalta annettuihin, objektiivisiin valintaperusteisiin.²

Kuten edellä on todettu, Eloisa ei ole ennen Alkuperäisen Hankintapäätöksen tekemistä ilmoittanut Pandialle, että hankinnan perusteena tulnaisiin käyttämään halvinta hintaa. Eloisa ei ylipäänsä ole ilmoittanut Pandialle erityisiä tai täsmällisempiä kriteereitä, jotka Pandian tulisi arvioida tarjousta jättäessään. Eloisa ei myöskään ole kertonut Pandialle, että kyseinen pienhankintamenettely toteutetaan kilpailutuksena.

¹ KHO:2014:189, KHO 23.12.204 T 4019, C-324/98 (kohta 62) sekä C-410/04 (kohdat 18 ja 21).

² Eskola, Kiviniemi, Krakau, Ruohoniemi, Julkiset Hankinnat, Alma Talent 2017, s. 37.

Sanottu tapahtumainkulku, jossa hankinnan perusteena oleva halvin hinta on ilmoitettu vasta Alkuperäisessä Hankintapäätöksessä, on johtanut tilanteeseen, jossa Pandialla ei ole ollut kaikkia hankintamenettelyn toteuttamisen kannalta tarpeellisia tietoja, joiden perusteella se olisi voinut arvioida, millainen tarjous sen olisi syytä jättää.

Alkuperäisessä Hankintapäätöksessä on muun ohella viitattu Eloisan laatimiin, yleisiin hankintaohjeisiin. Eloisa on asiaa jälkikäteen selvittäessään todennut kyseisten hankintaohjeiden edellyttävän, että Eloisan pienhankintapäätökset tehdään aina halvimman hinnan perusteella.

Pandia toteaa tältä osin, ettei hankintaohje sen käsityksen mukaan sisällä tällaista ohjetta tai vaatimusta. Edelleen Pandia huomauttaa, ettei hankintaohjetta tai sen sisältöä ole tiedotettu Pandialle ennen Alkuperäisen Hankintapäätöksen tekemistä. Se, että hankintaohje on ollut yleisesti saatavilla, ei tarkoita, että siinä lausuttu tulisi välittömästi osaksi yksittäistä hankintamenettelyä.

Yllä perustellun mukaisesti, Pandia katsoo, että nyt kyseessä oleva alkuperäinen hankinta ei ole perustunut halvimpaan hintaan. Tällaisesta perusteesta ei ole ilmoitettu Pandialle ennen Pandialta pyydetyn tarjouksen jättämistä eikä tarjouksen hyväksymisen jälkeen. Perusteen ilmoittaminen vasta Alkuperäisessä Hankintapäätöksessä ei ole ollut riittävää, eikä se riitä täyttämään avoimuuden ja tasapuolisen kohtelun vaatimusta.

1.3.2 Hankintaoikaisun perusteista

Hankintalain 132 §:n mukaan hankintayksikkö voi itse poistaa virheellisen päätöksensä, jolla on oikeudellisia vaikutuksia ehdokkaiden tai tarjoajien asemaan, ja ratkaista asian uudelleen (hankintaoikaisu), jos päätös tai muu hankintamenettelyssä tehty ratkaisu perustuu lain soveltamisessa tapahtuneeseen virheeseen tai jos asiaan on tullut sellaista uutta tietoa, joka voi vaikuttaa päätökseen, ratkaisuun tai hankintasopimuksen tekemisen edellytyksiin.

Kuten edellä on perusteltu, Alkuperäinen Hankintapäätös ei perustu virheelliseen lainsoveltamiseen. Hankinnan vertailuperusteena olevaa halvinta hintaa ei ole ilmoitettu tarjouksen pyytämisen taikka tarjouksen hyväksymisen hetkellä eikä muutoinkaan ennen Alkuperäistä Hankintapäätöstä. Eloisan yleiset hankintaohjeet eivät tule osaksi hankintamenettelyä, sillä niistä ei ole tiedotettu Pandiaa ennen Alkuperäistä Hankintapäätöstä.

Kyseessä ei myöskään ole 132 §:ssä tarkoitettu uusi tieto. Tieto sekä Pandian että CGI:n tarjoamasta hinnasta on ollut Eloisan tiedossa jo Alkuperäisen Hankintapäätöksen hetkellä.

Hankintaoikaisussa on todettu, että Alkuperäinen Hankintapäätös on tarjousten hinnan arvioinnin osalta perustunut inhimilliseen virheeseen. Pandia toteaa tältä

osin, ettei inhimillinen virhe itsessään ole Hankintalain 132 §:ssä tarkoitettu Hankintaoikaisun peruste, vaan asiaa on arvioitava yllä mainittujen kriteereiden, siis lainsoveltamisvirheen taikka hankintapäätöksen jälkeen ilmenneen uuden tiedon, perusteella. Pandia huomauttaa myös, että Hakintalaissa säädetty hankintaoikaisu on poikkeus hallintolain 50 §:ssä säädetyistä, jonka mukaan päätöksessä olevaa asiavirhettä ei ylipäänsä voi korjata ilman asianosaisen suostumusta. Näin ollen Hankintalain 132 §:ää on myös syytä tulkita suppeasti.

2 LOPUKSI

Pandia pyytää kohteliaimmin, että Eloisa arvioi asian uudelleen ja joko a) oikaisee hankintaoikaisua koskevan päätöksensä § 52/2023 siten, että hankinta toteutetaan Alkuperäisen Hankintapäätöksen mukaisesti, tai b) järjestää asianmukaisen pienhankinnan, jossa tiedot hankinnan perusteista ja muista olennaisista tiedoista jaetaan osallistujille ennen hankintapäätöksen tekemistä.

30.11.2023

Pekka Paaskunta
Toimitusjohtaja
Pandia Oy